

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványtartalomban átvéve:
 Egyszeri díj... 10 kor.
 Helyben készve...
 Egyszeri díj... 20 kor.
 Helyben készve... 5 "
 Válassz postán szállítva:
 Egyszeri díj... 24 kor.
 Helyben készve... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetők minden nap a határ és
 Magyar utcai napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 2.
 A szerkesztőség kőszíveket visszaküldés
 vagy megvásárlás nem vállalunk.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.
 Egyszeri díj 30 kor.

NAGYVÁRAD május 26.

Állami tanítóképesítés.

(Dr. H. L.) Magyarországon minden felekezeti fél gonddal örökdi a maga iskolái fölött, csak éppen mi katolikusok vesszük könnyelműen ügyüket. Katolikus középiskoláink, amennyiben szerzetesek kezében vannak, egyre szebb, örvendesebb eredményeket érnek el az ifjuság nevelése körül. A királyi katolikus intézetek is jó munkát végeznek, bár soraikban már nem egy helyen mutatkozik több-kevesebb fogyatékoság, még pedig egyenesen a katolikus társadalom ellen-örökösének hiánya folytán. Ez a nemtörődomség legjobban a népiskolákon bszolja meg magát. A katolikus népoktatás fáját egyre jobban döngeti a szabadkőmives liberálisizmus fejszéje, miglen egyszerűen leteríti, kidönti egészen a vakoló vitézeinek nagy gaudiumára.

A liberális kormányoknak régóta szálka a szemükben a katolikus iskolaügy. A többi felekezeté nem annyira, csak éppen a katolikus népoktatás furja az oldalukat. Ha pénzük lett volna hozzá, már eddig tulnyomó részben elállamosították volna őket. Amit lehetett, ugyis megtették e tekintetben. Erre vallanak a szinmagyar vidékeken még a legközelebbi multban is történt erőszakos államosítások. Ugyzsin-

tén azok az államosítások is, melyek a katolikusok kényelemszeretete folytán egész kedélyesen, hivatalos egyházhatósági aszisztencia mellett történtek. Ilyen eset az ideai iskolai évben is nem kevesebb, mint 33 katolikus népiskolában fordult elő.

Az államosítási törekvés manap az eddiginél is fokozottabb mértékben jelentkezik. Egyenes arányban a közéletünkben mindenütt növekvő szabadkőmives befolyással. Tudvalevő dolog, hogy a hárompontos testvérek legujabban az ifjuságra vetették ki hálójukat. Győrben, ahol a benzés főgimnáziumnak az elmúlt évben érettségét tett tanuló ünnepélyes fogadalmat tettek, hogy titkos társulatok tagjai sohasem lesznek — szabadkőmives ifjusági internátus tervével léptek föl a Mária-kongregációk áldásos munkájának el-lensúlyozására. A páholyok törekvéseinek ugy látszik a kormány iskola politikájának irányítására is van befolyása.

Megirtuk már régebben, hogy mikor Tisza István gróf miniszterelnök lett, ígéretet tett a hitvallásos iskolák épségben hagyására. Rámutatunk ezzel a hangzatos ígérettel spékelt miniszterelnöki kijelentéssel szemben Berzeviczy kultuszminiszternek a januári tanfelügyelői anketén tett ellenkező nyilatkozatára. Amennyire főbb irányelveit ismertük, már akkor kifogásoltuk katolikus iskoláink szempontjából a közelebről benyújtandó népoktatási törvényjavaslat előadói tervezetét.

Most, hogy immár teljes szövegében ismeretes és ma újabb ankét elé kerül, aggályaink cseppet sem oszlottak el, hanem inkább növekedett bizalmatlanságunk.

Tiszlán látjuk a közoktatásügyi kormány ravasz taktikáját. Eddig az iskolákat egyenkint akarta a liberálisizmus igája alá hajtani. Ezt most megunta. Lassu munkának, költséges passzióknak találta. A költségvetés amugy is milliárdos, jó lesz spórolni. Fordított hát merészet és nagyot az államosítás irányán s mig eddig egyenkint babrált az egyes iskolákkal, most a magyar hazafiság tetszetős köpenyében egyszerre ki akarja valamennyi katolikus iskolánkat ragadni kezünkől, kerülő uton, a kötelező állami tanítóképesítés útján. Ezen az erőszakos utonmódon minden tanítót, már a képzőintézetek falai között, de legalább is a vizsgálóbizottság zöld asztala előtt, a maga hitvallásos jelleg nélkül szükölködő szabadelvü képére és hasonlatosságára kíván formálni. Tagadhatatlanul sokkal veszedelmesebb, sokkal gyorsabb ez a raffinált lépés iskoláink elkereszténytelenítése felé, mint a régi metódus. Az előadói tervezet még sok olyan rendelkezést javasol, amelyek hitvallásos iskoláink jogait több-kevesbé megnyirbálják. Ilyen kivált az állam fegyelmi beavatkozása, valamint a tanfelügyeleti hatáskör kiterjesztése. Világos dolog azonban, hogy ezek minden fontosságuk mellett is má-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A keresztény nő hivatása a himzőművészet terén.

Írta és az országos eucharisztikus kongresszus oltáregysé-
 sületi értekezletén, a budapesti »Katholikus Kör« disz-
 termében 1904. május 18-án fölolvasta:

Dr. Némethy Gyula.

Körülbelül két éve, virágfakasztó enyhe, tavaszi fuvallat szárnyán egy hír járta be a keresztény világot, melytől szent örömben rezegtek végig, valahová eljutott, minden keresztény szív húrjai. Francia tudós, gall elmeélel, káprásztató szellemességgel, egy pompás díszműben azt vitatta, hogy a turini székesegyház kupolája alatt kegyelettel s némi szent büszkeséggel őrzött *Santissimo Sudario-n* a »szent halotti leplen« látható kettős ember-alak nem festés, hanem magának a keresztény művész munkája, hanem magának az üdvözítő legszentebb testének negatív lenyomata, melyet Iézus verejtékes holttestéből áradó ammoniakos gázok és az olajjal kevert álóé idéztek elő. A természettudományos módszer,

melyet Vignon, a munka szerzője bámulatos bravurral alkalmazott, tehát teljesen modern módszer, azt látszék bizonyítani, hogy ez a Santissimo Sudario neve alatt őrzött lepel csakugyan Jézus Krisztus halotti leple; az ő képével, elmosódott, sok helyen bizonytalan bár, de mégis az ő, az Üdvözítő hiteles képmásával.* Nemcsak az Üdvözítő modern tudomány fegyvereivel igazolt hitelességű szent leplet mondhatná tehát magáénak Turin székesegyháza, azt a *sacra sindon-t*, amelynek az egyház felséges szárnyalású, mély poézistól áthatott officizumot szentel bőjt második vasárnapjára következő kedden; hanem annak az arcnak mását is adná, amelyre ki-mondhatatlan gyönyörrel tekintenek az égiek s a melyről mi, itt e siralom völgyében is azt mondjuk: *Ostende faciem tuam et salvi erimas, mutasd meg orcádat és megszabadulunk!* Ámde m. t. hallgatóság, a hogy a költő mondja: »Kél és száll a szív vikarja;» a vallásos érzelmek árján is dagály, meg apály váltják egymást;

* Paul Vignon. *Le lincol du Crist*, étude scientifique. Paris. 1902. Masson et Cie. Illustré de 9 planches hors texte et de 35 figures dans le texte.

a lelkesedést gyakran csalódás, hogy ne mondjam kiábrándulás szokta követni. Vignon lelkes örömet keltő érveléseinek is ugyancsak élet vette a hideg, a kérlelhetetlen kritika, a mely épen nem hitetlen, épen nem rosszakaratu, tehát elfogult, hanem szintén keresztény táborból hallotta intő szavát.** Valamint Vignon kritikusaiknak m. t. hallgatóság, nekem se lehet célom, hogy a szent ereklyék jelentőségét a keresztény hitéletben a legparányibb mértékben is alászállítsam, de azt jó lélekkel, mert hitünk alapján mondhatom, hogy minden ereklyét, legyen az még oly hiteles is, csak *viszonylagos relativ tisztelettel* illetünk; mig azt a csodálatos szentséget, a hol Jézus a maga valóságában, Istenségével és emberségével, valósággal és lényegileg van jelen a *föltétlen imádat, a föltétlen tisztelet*, lángoló szeretet érzelmeivel övezük körül. Az a Santissimo Sudario képe pedig arra emlékeztet bennünket, hogy a mely tisztelettel, hódolattal, imádatlal gondozták Arimathiai József, no meg Jézus egyéb hivei, tisztaságos gyolcsba takarva,

** I. Braun, das Turiner, grabtuchides Herrn. Stimmenaus Maria Laach. 1902. 2490.

**Jó czipő, jó czipő, jó czipő,
 jó czipő, jó czipő, jó czipő,
 jó czipő, jó czipő, jó czipő**

egyedül
REICHARD áruháza
 czégnél Fő-utczán kapható.

sodrendű szerepet játszó intézkedések akkor, mikor arról van szó, hogy a tanítóképzést egészen kivegyék a tanító egyház kezéből.

Elvárjuk a ma Budapesten összeülő ankéttól, amelytől már jóformán csak órák választanak el bennünket, hogy katolikus népiskoláink ott levő képviselői minden igyekecsükkel tiltakozni fognak a hazafias hitvallásos iskolák jogainak elnyomása és legkivált a jövő katolikus tanítói karának elsikkasztása ellen. *Nemzeti iskolákat mi is akarunk! Meg sem tűrnénk magunk között olyan katolikus iskolákat, olyan katolikus tanítókat, amelyek és akik hazafiatlanok volnának.*

Tessék meghallgatni idegen ajku iskoláinkban az évről-évre vizsgákat, vagy az egyházi és hazafias iskolai ünnepélyeket. Avagy tessék csak végig menni valami idegen ajku katolikus falun — mindenütt magyarul dicsérik az Urat a gyerekek. Ennél különben és eredményesebben ugyan Berzeviczy miniszter sem fog magyarosítani. Nos és ezeket a tanítókat nem az állam, hanem a katolikus tanítóképzők nevelték. Mi tehát követeljük hazafias katolikus népiskoláink és tanítóképzésünk épségben hagyását. Hét esztendő alatt 110.600 keresztény szülőtlől származott gyermeket nem vittek keresztvizre és 53.200 házaspár nem áldatta meg frigyét a templomban. Ez a liberális egyházpolitika nemes gyümölcse. Am gyönyörködnek bennük az állam és nevelje őket felekezeten intézeteiben szociáldemokratákká. De a hazafias katolikus gyermeknevelést saját jól föl fogott érdekében ne korlátozza. Azokat a felekezeteiket és azokat a nemzetiségeket regulázza meg, akikkel paktál s akik választáskor hűséges szállítói a biztos mandátumoknak. A mi iskoláink és tanítóképzőink nem a liberálistól tanulják a hazafiságot.

Az ankét katolikus tanférfiainak, valamint a katolikus törvényhozóknak az a kötelességük, hogy népoktatásunk erős várán rést ütni ne engedjenek.

Az egyenes adók 1904-ben.

Az állami költségvetés szerint az egyenes adók címén 1904-ben bevételre várható összeg 217.163.000 K.-ra fog rugni, ami a múlt évi előiránnyal szemben 6 millió K. emelkedést mutat. A földadó összege 65.612.000 K.-val a házadó 25 millió, a keresetadó 47 millió, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója 8 millió, a bányaadó 520.000 kamat- és járadékadó 10.887.000, a vasuti és gőzhajózási szállítás használati utáni adó 19 millió, a nyereségszámítás adó 4000, a fegyveradó és vadászati adó 900.000, a hadmentességi díj 3.430.000, az általános jövedelmi pótdadó 34.052.000 és a késedelmi kamat 2 millió K.-val van előirányozva. Feltűnő az emelkedés a késedelmi kamat leténel, melynek összege 733.000 K. volt 1903-ban előirányozva.

A delegációk

Ma délelőtti a magyar delegáció tengerészeti albizottsága s az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ülésezett.

A magyar albizottság ülésén báró *Dániel Ernő* elnökölt s gróf *Teleki Sándor* volt az előadó. A közös kormány részéről *Pittreich* tábornagy s báró *Spaun* tengerészeti parancsnok, a magyar kormány tagjai közül gróf *Tisza István* és *Hieronymi Károly* voltak jelen.

Az elnök elmondja, hogy első sorban az 1905. évre szóló költségvetés kerül sorra, de az általános tárgyalás folyamán az összes előterjesztésekre reflektálnak.

Gróf *Teleki Sándor* elmondja, hogy a tengerészeti költségvetés a múlt évhez képest egy millió koronányi emelkedést mutat. Azonban a haditengerészet monitorainak legnagyobb része elavult állapotban van, ezek 11 új torpedónaszád építését illesztették be a költségvetésbe, ami 8 millió koronát tesz ki. A rendkívüli költségvetésben 2 millió a keveslet a

nagyobb építmények befejezése következtében. Az előadó ezután ismerteti a hadi tengerészetnek a rendkívüli hiteire vonatkozó előterjesztéseit, amik 75 millió koronára rugnak, de felmenti, hogy újabb 45 millió koronára lesz szükség s így összesen 120.956.000 koronát kér a haditengerészet. Ebből 64 millió bizonyos építkezésekkel gyorsabb tempóban való keresztülvételére, 56.000 pedig a haditengerészetnek modern színvonalra való emelésére vonatkozik. Az ipar részletezésére legalább 23 százalék jut Magyarországnak.

Rosenberg Gyula sajnálkozással kijelenti, hogy a tengerészeti vezetőségnek az ipari kérdésben adott válasza egyáltalán nem elégti ki. A tengerészeti vezetőség kétségtelen jogunkat nem ismeri el. 1902-ben utasították a közös hadügyminisztert, hogy a hazai termelés a kvóta arányában részesüljön. A mostani válaszból pedig ennek a határozatnak az egyenes negációja foglaltatik. Ha a gyárak Ausztriában vannak is, a tengerészeti vezetőség a rekompenzáció álláspontjára helyezkedve, Magyarországot részesíthetné a tengerészet számára eszközölhető ipari megrendelésekben az ő: a kvóta arányában megillető részben. A nagy katonai kiadásokat csak az országban tett megrendelések tehetik némiképen elviselhetőkké. Felszólítja a hadügyminisztert s a tengerészet vezetőségét, hogy a rekompenzáció kérdésében határozott és nyílt választ adjon.

Attérve a költségvetésre, felhívja a figyelmet, hogy a 32 millió korona rendkívüli szükséglet a költségvetésben is benne van. Majd megemlíti, hogy a tengerészeti költségvetés teljes elbírálására szükséges a kereteknek alkalmas formában előzetesen való megállapítása. De nálunk titkolják, hogy mi a tengerészetnek, különben, bizonyára egészen szűkre szabott feladati köre. Alapos aggálya van az ellenőrzés lehetősége szempontjából a különféle szükségleteknek egy cím alá foglalása ellen. A torpedó hajókra vonatkozó követelés indokolása felette szűkszavú. Szeretné tudni, hogy az összes torpedó hajókat kicserélik-e vagy pedig a mostani hajóraj létszámának felemeléséről van szó. Németországnak 130, Olaszországnak 166, nekünk 61 torpedó-járműünk van. Szól azután a víz alatt járó naszádokról.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtti ülésén folytatta Böhöm-Bawerk pénzügyminiszternek a rendkívüli hitelről mondott exozéja tárgyalását.

tiszta sirba fektetve Jézus *éttelen* testét; olyan, vagy még sokkal égőbb buzgósággal kell nekünk keresztény lelkeknek ezüst, avagy szent edényekben, tisztaságos fehér gyolcslepleben, alkotni, ahogy szive egyáltalán lehetséges, méltó *pihenő*, vagy inkább *trónoló, kegy-osztó* helyet Jézus megdicsőült, immár romolhatatlan, halhatatlan élő és örökéletre tápláló szent testének és vérenek.

Azon szent szerelvények, melyek az Oltárszentségre vonatkoznak, részint az *ötvös*, részint a *himzóművészet* körébe valók. No meg ezüstmű, aranyból *férfikéz* munkája alkot szent edényt: keresztény buzgóságtól, keresztény gyöngédségtől vezetett *női kéz* van arra hivatva, hogy a szent mise-áldozathoz szükséges *szent ruhákkal* szolgálja az isteni tisztelet felséges céljait. A dicső emlékü XIII. Leó pápa egy alkoczióban, melyet az Örökimádásról nevezett szerzetes-nőkhöz és világi munkatársaikhoz intézett, azt mondja, hogy a szent öltözetek készítésére fordított női munkában a *női nemnek csodálatos fölmagasztaltatása nyilatkozik meg*. A keresztény női nem ezen szolgálatával mintegy résztvesz az ujszövetség *papságának* méltóságában, a mely papság magát Isten fiát mutatja be a szentmisében, az Oltárszentségben az Atyának hasonlíthatatlan áldozatul. »Igen kedves leányaim,« ugymond a boldog emlékü pápa, »ti megtaláltátok az utat e szent, e magasztos, e lelkesítő szolgálathoz. Ti készítitek tisztelettel azt a *vásznat*, a korporálét, amelyre Jézus testét helyezik; ti ékesítitek föl az *öltárt*, amelyre Jé-

zus az átváltozás, a consecratio pillanatában alászáll; ti szövitek a *fátylat a szentségházra*, amelyben Jézus jelen van, nem mint Palaestinában egykor ideiglenesen, hanem folytonosan lakozik, hogy mindenkit elhalmozzon kegyelmeivel aki hozzá fordul. Végre ti munkálkodtok ázon *szent ruhákon*, amelyekbe Jézus, a mi örök főpapunk a szent áldozat bemutatásánál öltözik. Mert *Jézus maga* a főpap, aki kiterjeszti kezeit és meghozza az áldozatot, *Jézus maga az*, aki a Golgota véres áldozatát vérontás nélkül megújítva, oltárainkon föláldozza magát a mennyei Atyának; tehát *Jézus maga az*, a kit ti vászon-, selyem-, arany- és ezüsthímzésű öltözetekkel ruháztok, drága, művészi csipkéekkel ékesítitek.

Mily magasztos, mily fölséges szemhatárt, perspektívát nyitnak nagy pápa lelkes szavai a *a keresztény nő hivatása részére*! Valóban a keresztény vallás csodás bölcsességgel és máltányossággal szolgáltatott igazságot *mindkét nemnek*! Mig az Isten fia maga *férfi* alakban lett emberré: valamennyi tiszta ember között elsővé egy nőt, szent anyját emelte, fölmagasztalta őt minden teremtet lény méltóságán messze túl; mig maga az Üdvözítő *férfi* alakban testesült meg, emberi testét szívet *csak egy nőtől, egy szüztől* vette conceptus sine semine; úgy vette, hogy anyja szüzességén sérelem nem esett, aute partum, et in partu, et post partum. Ez a fölséges csodás parthenogenesis egyúttal örökfenyű ékkő a fölemelt fölmagasztalt nőnem kegyelemkoronáján.

Az egyházi *himzóművészetet* gyakorló ke-

resztény nő fölséges példányképe maga Mária, kinek szeplőtelen testéből vértől, mint egy tisztaságos virág rostjaiból harmatnedvből szövdött fonódott Jézus, a láthatatlan örök Ige látható *emberi öltözet, szent teste*. Az a szent *test* melyet Mária gyolcsokba, pólyákba takarított ruházott, melyet az evangéliumok szerint jámbor asszonyok gondoztak életben és halálban; az a szent *láb*, melyet Magdala Mária bánatkönnyeivel öntözött, melynek az ő illatos selyem haját törölkendőjévé tenni nem átalotta; az a szent *fej*, mely vértől, verejtéktől ázottan Veronika kendőjén hagyta képmását; az a *test*, melynek jámbor asszonyi kezek halotti leplet szöttek, halotti leplet, utóbb dicsőséges föltámadásának tanujelét. Az Üdvözítő, aki úgy fölmagasztalta az eltiport asszonyi nemet, a legteljesebb odaadást, a leghűségesebb szeretét viszont *asszonyok* részéről tapasztalta: Máriától, Mártától, Magdolnától, kik ott is kitarítottak mellette, ahol apostolai az egy Sz. Jézust, a szüzet, a tisztát kivéve, mind eltántorodtak. És ha figyelmünket az *Oltárszentségre* irányítjuk, lelki szemünk előtt elvonul az Örökimádás céljából alakult női szerzetrendek hosszú sora, a hozzánk legközelebb álló a *Mária Reparatrix* Társulatig, mely csak egy téeszáda, hogy keletkezett, melynek fényes temploma fog emelkedni egykor azon a helyen, hová szentelt követ helyezett ma az Ur főpapja. E dicső szerzetrend célja Mária tökéletes utánzása szent Fia imáadásában, az Oltárszentség tiszteletének uralmának terjesztésében, hogy mi-

Dr Bulyovszky József †

Mélyszégyen gyász hírdet Nagyvárad város új székházának ormára kitűzött gyászlobogó: dr Bulyovszky József Nagyvárad város volt polgármestere tegnap hajnalba hosszas szenvedés után elhunyt.

Megilletődéssel állunk e kiváló férfiú ravatalánál, a ki telve ambícióval, jóakarattal, a város iránti szeretettel és igazságszeretettel, alig hét évvel ezelőtt reménytelten foglalta el Nagyvárad város polgármesteri székét.

Láttuk s csodáltuk azt a nagy akaratú, a becsületes törekvésbe vetett bizalmat, a mellyel polgármesteri működését megkezdte.

Nagygyá, széppé akarta tenni ezt a várost; a szigorú erélyt és tiszta kezet tűzte ki a közigazgatásnál követendő utirányul; a fokozatos, soha meg nem álló fejlődést, a polgárság túlterhelése nélkül.

S míg egészségének teljében volt, ériási munkát végzett naponként. A különben is nagy teherrel járó közigazgatás teendőinek vezetése mellett széles körű akciót indított a szegényügy rendezése tárgyában, enyhíteni akarván a nyomort; hatalmas munkát fejtett ki a színház létesítése és a Bazar-szoros kibővítése körül a melynél a kisajátításokkal járó dolgokban buzgalommal; felszínre hozta a városház építésének kérdését.

Mind ezek között, fájdalom, csak a színház felépítését sikerült megvalósítania. Az életerős férfi szervezetét súlyos betegség támadta meg.

Azóta mindannyian aggodalommal lesték a gyilkos kór romboló munkáját s most, midőn a végzet kifürkészhetlen rendelkezésből, a halál megváltotta szenvedéseitől, fájdalmas részvétünk egész bensőségével rebegjük: a közjóért buzgó szív, nyerjen örök nyugvást, a gyászoló család fájdalmát enyhítse a magasságban trónoló Isten végtelen szeretete és kegyelme!

A város részvéte.

Tegnap kora reggel villámgyorsan terjedt a gyászhir városszerte s minden körben a legmélyebb fájdalmat és részvétet keltette.

Az új városháza ormára azonnal kitűzték a gyászlobogót.

Rimler Károly polgármester a délelőtti folyamán felkereste az elhunyt családját s a fájdalmaktól lesújtott özvegyeél kondoleált. Együttal tudatta, hogy a tanács fog intézkedni a temetésről.

Rendkívüli tanácsülést hívott össze a délelőtti folyamán a polgármester, majd érkezett a törvényhatósági bizottság több tagjával.

A városi tanács elhatározta, hogy az elhunytat a város halottjának tekinti; a tisztikar külön gyászjelentést ad ki; a temetés költségeit a város fedezi s díszirhelyet ajánl fel; a város közönsége nevében, valamint a tisztikar külön-külön koszorút helyez a ravatalra; a városi tanács ködöttségileg fejezi ki részvétét az özvegy előtt; a gyászlobogót kitűzeti a városi középületekre.

Elhatározták továbbá, hogy a temetésen a tisztikar testületileg vesz részt s arra a törvényhatósági bizottság tagjait és a polgárságot is felkéri.

A ravatalon.

Dr Bulyovszky József kezelő orvosai már napok óta látták, hogy a rettenetes vég már közel van s a katasztrófa rövid idő alatt bekövetkezik.

Tegnapelőtt, világosabb perczeiben arra kérte ápolóit, hogy szeretett nejét és gyermekeit akarja látni, mire azonban az aggodalomtól és fájdalmaktól megtört hitves és az értetlen gyermekek a betegnél megjelentek, már agoniában volt s így nem szoríthatia keblére szerető övét, hogy utolsó búcsút vegyen tőlük.

Ejjele 2 órakor bekövetkezett a halál.

Az elhunytat még délelőtti hazaszállították az elmeógyógyintézetből a Széchenyi-téri gyászházzal levő lakására.

A temetést a város közönsége nevében Rimler Károly polgármester rendelte meg a Weiszlovits Adolf és fia temetkezési intézetnél.

A díszes ravatalt, a gyászház utcái termében állították fel. A holttestem remek maszív érckoporsóban nyugszik, teljesen nyugodt vonásokkal; kezeiben kis ébenfa kereszt van.

A ravatal felett díszes menyezet, körülötte

pedig ezüst kandeláberekben gyertyák égnek. Két dísztestőr áll a koporsó mellett.

A temetés szombaton délelőtti fél 10 órakor lesz.

Tegnap már remek koszorukat küldtek a ravatalra.

A koporsón a bánatos özvegynek és gyermekeinek, valamint az elhunyt édes anyjának koszorú nyugszanak. A tegnap küldött koszorúk a következők:

Volt Polgármesterének — Nagyvárad város közönsége. (Oriás Palmakoszorú, széles selyem, a város színeit viselő szala okkal.)

Szeretett tisztársának — Nagyvárad város tisztikara, (Remek pálmakoszorú, fehér akácvirággal és fekete széles moire-selyem szalaggal.)

Felejthetetlen legjobb férj és apánk — felesége és gyermekei. (Szélesfekete selyem moire szalag, a francia rózsákból álló koszorúval.)

Felejthetetlen édes gyermekének — szerető édes anyja. (Széles fekete selyem moire szalagon díszes ibolya virág koszorúval.)

Öszinte barátság jeléül — Özv. Des Echerolles-Kruspér Sándorné. (Széles selyem moire lilla szalaggal.)

Pallay Lajos és családja — rokonai szeretők jeléül. (Széles lilla moire selyem szalaggal.)

Csathó Ferenc és családja — rokonai szeretők jeléül. (Széles lilla moire selyem szalaggal.)

Kurovsky Ferenc — felejthetetlen barátjának. (Széles lilla selyem szalag.)

A gyász eset alkalmából a mélyen sujtott család és Nagyvárad város tisztikara a következő gyászjelentést adták ki:

Özv. Bulyovszky Józsefné szül. Léderer Jenni mint neje; József, Odön és Erzsébet gyermekeivel; édesanyja Özv. id. Bulyovszky Józsefné szül. Szász Paulina; testvérei: Bulyovszky János, neje Birczay Sarolta, fia Gyula; Bulyovszky Gusztáv és leánya Iona; apósa Léderer Kálmán; sógorai Léderer Dezső és Mezey Mihály a nagyszámú rokonság nevében is fájdalommal telt szívvel tudatják dr Bulyovszky Józsefnek, nyugalm. kir. ügyésznek, Nagyvárad város volt polgármesterének f. hó 26-ik napján reggeli 2 órakor, élte 50-ik évében, a halotti szentségek többszöri ájtatos felvételé után bekövetkezett halálát. A magboldogult földi maradványai f. hó 28-ik napján d. e. fél 10 órakor fognak a Széchenyi-téri 9—239. számú gyászházból a premontréi-rend

nél többen értsék méltányolják, áldják, érezzék: *memoriam facit mirabili um suorum misericors et miserator Dominus, escam dedit timentibus se...*

Évekkel ezelőtt nagy lármát ütöttek hazánkban egy angol jeligével: *university extension*. Módot kell nyújtani mondották, hogy akik nem látogathatták az egyetemeket, főiskolákat szabad előadások alkalmával közhasznú ismeretekhez jussanak. Nem tudom, az elért eredmény arányban áll-e a nagy hűhóval de ez az intézmény egy indítvány egy óhajlás gondolatát ébreszt bennem. Ha van *university extension*, miért ne lehetne *convent v. monastery extension, Maria Reparatrix-extension*? A kiterjesztett, a világba vitt Maria Reparatrix. Vagy, mert valaki világi katolikus nő, az Oltárszentség ügyes Jézus imádásának ügye, az isteni tisztelt legszentebb tárgyait alkotó művészetek, tehát a himzsművészet ügye kevésbé kedves, kevésbé drága legyen előtte mint szerzetesnők előtt?! Ha Máriának, a Szűznek példája minden *szűznek* szól minden szerzetesnőnek, Máriának, az *anyának* példája nem illet minden keresztény anyát?! Lehet-e Máriában, az *anyát* elválasztani a szűztől, a szűzet az *anyától*? A szeretet, az áldozat a főtörvény nem szól-e minden nőnek minden keresztény-

nek egyaránt?! Nem akarom én kicsinyleni m. t. hallgatóság, egyes világi katolikus nők pl. főrangú hölgyeik buzgóságát Isten háza díszének emelésébe. Czáfolata lenne ennek épen az Oltáregylet, melynek történetében egyes világi kath. nők neve olthatatlan fényvel ragyog; de viszont szeretném, s óhajtaná velem minden buzgó katolikus, hogy kolostoraink ne lennének ugyszólva egyedüli menedékhelyei az egyházi himzsművészetnek. Kívánatos lenne, nemcsak a himzsművészet lendületére, a szegény sőt középsorsu katolikus nők szociális emelkedésére szolgálja, ha az egyházi öltözetek készítésénél a lelketlen *gépmunka helyét a lélekkel szellemmel, személyes áldozattal teljes művészi ambícióju kézimunka* foglalná el, *kézimunka*, amely keresztény nőink Isten háza díszéért való buzgóságából fakadna, amely egyik legszebb dísz, virága lenne az epedve várt, a sóvárogva óhajtott keresztény renaissancnak!

A keresztény hitélet látóhatárán m. t. közönség, a mai napon az örökimádás temploma alapkö letételének napján az erős asszony a *mulier fortis* képe ragyog. Az első magyar királyné Gizella képe ragyog elének, kinek himzett kaulájá koronázó palástjává lett magyar királyoknak; Szent Erzsébeté, ki magyar, árpád-házi szentség fényével ragyogta bé Európát;

bajor Erzsébeté vagy mit mondok? magyar Erzsébeté, kinek emlékezetére fog emelkedni az örök imádás temploma; végre legfőképpen Magyarok Nagyasszonyáé, Máriáé, ki egykor az Oltárszentségnek szent edénye *vas insigne devotionis* volt, midőn méhében hordotta szent Fiát; ki később maga szötte-fonta az egy örök főpap *öltözetét, ruháit*, szolgálta őt egy hittel áthatott lélek alázatával, buzgóságával. *Mulieren fortem quis inveniet: Erős asszonyt ki talál?* becses, mint ami messziről és a végső hátrókról való. Bizik benne férjének szíve és szerzeményekben nem szűkölkölködik. Jót tesz vele és nem rosszat életének teljes napjaiban: *Gyapjút és lent keres és munkálkodik önkései ügyességével*. Erősség és ékesség az ő öltözete és nevetni fog az utolsó napon. Száját megnyitja a bölcsességnek és a kegyesség törvénye van az ő nyelvén. Szemmel tartja háza-népe ösvényeit és kényerét hivalkodva nem eszi. Fel-nőnek fiai és igen boldognak hirdetik, s férje is dicséri őt. Sok nő gyűjt gazdagságot; de te fölülhaladtad mindnyájukat. Csalárd a kedvesség és hiu a szépség; az *Urat félő asszony a dicséretes*. Adjatok neki kezei gyümölcséből; a kapukban dicsérik őt cselekedetei...

templomában történendő gyász-istentisztelet után a lat. szert. egyház szertartása szerint a róm. kath. temetőben eltemettetni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei meghívataak. Nagyvárad, 1904. május hó 26. Béke lengjen porai felett!

Nagyvárad város közönsége nevében mély fájdalommal tudatjuk, hogy városunk öt éven keresztül volt polgármestere, a közügyek lelkiismeretes kezelője, a városnak érdemeiben gazdag polgára *Bulyovszky József* dr. tevékeny életének 50-ik évében, a közügyek intézésében szerzett hosszas betegség következtében, mindnyájuk igaz fájdalmára folyó évi május hó 26-án reggel, elköltözött az élők sorából. Mély meghatottsággal és őszinte fájdalommal érezzük a súlyos gyászeset jelentőségét és erről a törvényhatósági bizottság tagjait, valamint a város polgárait azzal értesítjük, hogy az elhunyt földi maradványait a Széchenyi-téri gyászszobából folyó év május hó 28-án (szombaton) d. e. 10 órakor helyezük örök nyugalomra a váradosztályi központi temetőben, amikor is a gyászszobánál való testületi megjelenésre a törvényhatósági bizottság tagjait tisztelettel felkérjük. Nagyvárad, 1904. évi május hó 26-án. *Nagyvárad város thj. f. város tisztikara.*

Az elhunyt életrajza.

Az elhunyt életrajzi adatait a következőkben adjuk:

Dr. Bulyovszky József, Bulyovszky József nyug. kir. járásbíró fia 1885. márczius 26-án született Margittán (Biharmegye). Nagyváradra 1861-ben jött, midőn az első elemi iskolába beiratott. Normális iskolai, valamint gimnáziumi tanulmányait szintén Nagyváradon végezte, ez utóbbit a premontreiek helybeli gimnáziumában. Az érettségi vizsgát letévén a helybeli kir. kath. jogakadémia hallgatója volt az 1876—1877. években, midőn az eddigi három jogi évfolyam után a negyedik évfolyamot is behozták s így azt is Nagyváradon végezte, mint az új rendszer első hallgatóinak egyike. A jogtudományi szigorlatot, valamint a bírói és ügyvédi vizsgákat Budapesten tette le. Időközben 1877-ben a nagyvárad kir. törvényszékhez joggyakornokká neveztetett ki s így minőségben egészen 1879-ig volt Nagyváradon, midőn ügyvédi gyakorlatra a fővárosba ment, hol 1881-ben a már megszűnt semmitőszékhez a meggyilkolt Majláth György ország-bíró mellé segédtitkárrá és curiai helyettes tanácsjegyzővé nevezték ki.

1883-ban kir. alügyész lett Nyiregyházában, de már a következő évben Nagyváradra helyezték át hasonló minőségben s ezóta szakadatlanul itt is működik. 1888 augusztus havában ő felső kir. ügyészszé nevezte ki s mint ilyen hivatalból tagja lett ugy Nagyvárad város, mint Biharmegye közigazgatási bizottságának.

Sal Ferencz nyugalomba lépése után, 1897. évi május 13-án Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága polgármesterré választotta. Mintegy négy évig vezette nagy buzgalommal és odaadással a város ügyeit, míg 1901. évben súlyos betegség támadta meg.

Előbb a Schwarzer budapesti gyógyintézetben keresett gyógyulást, de az orvosi tudomány nem tudott segíteni s haza szállították 1902. márczius 13-án nyugdíjaztatott.

Betegsége később annyira súlyossá vált, hogy a család kényszerítve volt beszállíttatni a biharmegyei elmeorvosintézetbe, ahol családja naponként felkereste. Több ízben meglátogatta s a vallás vigaszával ellátta a gyógyíthatatlan szegény beteget *Deacs János* th. kanonok. esperes-plébános, a mélyen sujtott család jóakaró vigasztalója,

A papnövendékek ünnepe.

Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága? Beh szomorú dolog, ha kérdeznünk lehet, beh! öröm látni egy testületet virágba borulva.

Az egyház nagy fájának reményteljes virágai a szemináriumi ifjúság. Reményteljes virágai, hiszen ma, mikor a papi pálya, üldözés, rágalom és szegényes megélhetésnél egyebet csak egyes kiváltságosabb tagjának ad, ma érettségit tett fiatal embereket semmi egyéb nem tarthat e pályán, mint az egyház igazai iránti törhetlen ragaszkodás, az emberi lélek iránti lángoló szeretet, az apostolias lélek.

Erről a testületről adott szép bizonyosságot az a program, melyben magyar irodalmi társulatjuk ez évi munkáját mutatták be a papnövendékek.

Jelen voltak:

Dr. Hoványi Gyula, Zsálik Privat, dr. Molnár Imre, Papp Miklós, Gencz János, Számbo-rovsky Rezső, Szolcsányi Hugó, Vinkler József, Böszörményi Géza, Szilágyi Dózsa, Erny János, dr. Bozóky Béla, Tóth Márton, Beleznay Antal, Papp Imre, Ováry Sándor, dr. Kiss Döme, dr. Lázár Aurél, dr. Szmezsányi Pál, Mangra Vazul, Mayer Antal, dr. Szemethy Géza, dr. Kiss Döme, Bozóky Alajos, dr. Boros János, dr. Mayer László, dr. Máté Péter.

Eltuljáróság: Dr. Laurán Agoston, Réz Mihály, Domokos Andor, Nyes Mózes, dr. Mayer László.

Molnár Imréné, Papp Aranka, Böszörményi Gézané, Antal Irén, Böszörményi Tilda, Gencz Jánosné, Grunwald Henrikné, Számbo-rovsky Irén, Számbo-rovsky Rezsőné, özv. Máté Györgyné, Schwarz Gézané, Bárczy Mariska, Bárczy Jánosné, Beleznay Antalné, dr. Lázár Aurélné, Kiss El-onora, Papp Aurora, Cseresnyés Albertné, Cseresnyés Ilonka, Cseresnyés Lujza, Kazinczy Mariska, Back Itus, Szabó Melánia, Cseresnyés Albertné, Nyes Ilona, Szilágyi Kornélia, özv. Csányiné, Csányi Sárika.

Az ünnepély a következő program mellett folyt le:

Tárgysorozat:

1. »Pápai Hymusz«. Előadja a papnövendékek énekkara.
2. »Elnöki megnyitó«. Tartja Gahér Mihály IV. é. h. h.
3. »A menny királynéja«. Óda. (Pályadíjat nyert költemény) Irta Heiler Nándor I. é. h. h. Szaválja Dárczy Imre II. é. h. h.
4. »Orók diszű virányon«. Zenéjét szerezte Beleznay Antal székesegyh. karnagy. Előadja a papnövendékek énekkara.
5. »A teljes vagyon-egyenlőség problémája«. (Részlet a pályadíjat nyert dolgozatról.) Irta és felolvassa Papp Gyula. IV. é. h. h.
6. »Honfi imája«. Zenéjét szerezte Beleznay Antal karnagy előadja a papnövendékek énekkara.
7. »Jelentés az 1903—1904. Tanévi működésről«. Felolvassa Mazurek Gyula III. éves lit. h.
8. »Arany-Kapoc«. »Ráchel siralma.« (Melodráma.) Előadja Puskás János III. é. h. h. Zongorás kíséri Beleznay Antal.
9. »Zárszó«. Tartja Gahér Mihály IV. é. h. h.
10. »Hymusz«. Erkel Ferencztől. Előadja a papnövendékek énekkara.

Az énekszámokban megkapó volt a fegyelmettség s a hangok lágyága. Minden szám zajos tetszésben részesült.

Az elnöki megnyitó a mai társadalmi viszonyok ziláltsága között éles látással jelöli ki a szemináriumi magyar irodalmi iskola hivatását. A toll és szó harcosságait kell nevelnie az emberek javára. A nyugodt, szépen átdolgozott eszmékkel telt beszéd, igen jó hatást tett a magas intelligenciájú vendégekre.

A Papp Gyula felolvasása egy pályanyertes, komoly dolgozatának egy részét mutatta be, melyben a vagyon problémájával foglalkozik.

Assisi sz. Ferencz szelleme, visszatérés az ő keresztény felfogáshoz, a vagyonról, ez nyilvánítja a tőke és munka érdek különbségét. Bátor lélek és tiszta fő munkája ez a dolgozat.

Wavrek Gyula a kör iránt érzett igazi szeretettel adott számot az elmúlt év munkájáról. 38 előadás, 5 nagyobb értekezés és több fordítás keresztény klasszikusokról s néhány ügyes vers volt a tavalyi aratás. Szerény, megnyerő modoru jelentése, ügyes előadásra vallott.

Dérczy és Puskás szavatai igen jól sikerültek. Jó szónoki erőt sejtünk bennük.

A program után a püspök szólott az ő fiaikhoz. Szinte átszellemült arcza, mikor melegedni kezd beszéde az ő fiaikhoz. A pápa hymnusával kezdték, a haza hymnusával végeztek, ez a ti hivatástok fiaim egyházatok és hazátok javára. Ehhez kell a tanulás, a tudás, a szeretet.

Ilyen ragyogóan meleg beszéd ritkán hangzott el utasításként a jövőre az intéze falai között.

Előre ifju lavita sereg, hogy Azé legyen a közdicsőség munkátok nyomán, ki a növekedést adja majd a ti szántástok, vetéstekezh.

UJDONSAGOK.

Besztercebányai küldöttség Nagyváradon.

Tíz-nayolcz esztendővel ezelőtt Nagyvárad küldte üdvözlését Besztercebányára, tuncét főpásztort nyert — ma pedig a besztercebányaiak jönnek Nagyváradra köszönteni új főpásztorukat, ki a váradai káptalából indul b. e. Ipolyi örökébe.

Tegnap, május 26-án fogadta *Radnai Farkas* püspök a besztercebányai küldöttség üdvözlését. A besztercebányai káptalan tagjai közül *Visnyovszky János* nagyprépost, káptalani helynök, *Gürtler József* prépost-kanonok, *Takács Kálmán* kanonok, — a lelkészkedő papságból dr. *Kohut János* besztercebányai plébános, — Besztercebánya városa részéről *Wachtler Béla* főjegyző, *Kallarik János* rendőrkapitány, *Diskanticzy János* főszámvevő — és a hitközség részéről *Tomcsányi Gyula* erdőigazgató, dr. *Tilles Béla* ügyvéd, *Fuschmann Vilmos* kereskedő és *Machold Fülöp* könyvnyomdász vettek részt a küldöttségben.

Délelőtt tíz órakor járultak a besztercebányaiak új főpásztoruk elé. *Visnyovszky János* vicarius vezette őket s lendületes szép beszédben köszöntötte Radnai püspököt. Kifejezte az egyházmegye és a város örömeit, reménységét, rámutatott a munkára, melyben híven fogják támogatni s az új püspök jóindulatába, szeretetébe ajánlotta meggyéjét, papságát, szék-városát, hivatit.

Radnai püspök kedvesen fogadta a szives köszöntést. A munkából eddig is kijutott neki bőven, nem riad vissza a nagy munkától, melyre új méltóságában várakozik. Követi az Isten hívó szavát s bizalommal indul egyházmegyéjébe, melyről oly sok szöpet és jót hallott. Reményli és elvárja, hogy bizalommal és híven fogják őt támogatni nehéz munkájában

Biztosítja mindannyiokat szeretetéről, jóindulatról.

A küldöttség azután *Szmrecsányi* Pál püspököt kereste fel, ki szívesen vette tisztelgésüket.

Délben a küldöttség tiszteletére *Radnai* püspök lakásán ebédet adott, melyen a helybeli papság soraiból részt vettek *Palotay* László, *Fetser* Antal, *Grócz* Béla és dr. *Karsch* Lollion kanonokok, dr. *Vucskics* Gyula plébános és dr. *Némethy* Gyula theol. tanár.

A küldöttség megtekintette a székesegyházat, muzeumot, városházát, délután pedig kirándult a Püspök-fürdőbe. Ma utaznak vissza Besztercebányára, — hisszük, hogy kedves emléket visznek önlük magukkal s mindenek felett pedig azt a tudatot, hogy a főpásztor, kit ma megismertek, nagy nyereség lesz az egyházmegyéjüknek.

*** Plebánosi vizsga.** Tegnap tettek plebánosi vizsgát *Kampoll* József nagyszalontai coadjutor és *Szirtes* Antal szarvasi káplán kitűnő eredménnyel. A hittanári vizsgálatra három jelölt volt: *Fálffy* Béla, *Mellan* István, és *Bartos* Ferencz, a kik szintén kitűnő eredménnyel tették le a vizsgálatot.

*** A képtárlatról.** Tegnap is előkelő közönség jelent meg a nagyváradai képképzőművészeti tárlaton, melyen a szobrokban, a tárlaton megindult a vásárlás is. Már irtuk, hogy *Szmrecsányi* Pál püspök ur Excellentiája megvette *Bihari* Sándor Szent Cecilia 1600 koronás képét. Tegnap pedig egy másik képre is rá került a püspök ur Excellentiája neve, mint vevő. A bőkezű mecenás ezuttal báró *Mednyánszky* László »A poprádi tó« című 2400 koronás festményét vette meg. Nagyvárad város részére is jelölt ki még egyet a polgármester *Bihari* Borozó parasztján kívül, és pedig *Szlányi* Lajos »A szolnoki vártemplom« című 600 koronás képét. Azonkívül *Moskovics* Adolf vásárolta meg *Kézdi* Kovács Lászlótól az »Első Gólyák«-at 210 koronáért. A mai nap folyamán újabb és teljes katalógus jelenik meg. Ma a hölgybizottság III. csoportja fog a kiállításon tartózkodni *Sávell* Kálmáné és báró *Karg* Jánosné elnökök vezetése alatt. A III. csoport tagjai:

Fráter Imréné, *Schwarz* Ferenczné, *Gorabek* Károlyné, *Kovács* S. Jánosné, *Perczel* Adolfné, *Papp* Coriolánné, *Szöllösi* Erőné, *Fehér* Dezsőné, *Papp* Ella, dr. *Wavrek* Kálmáné, dr. *Várnai* Ferenczné, dr. *Sarkadi* Lajosné, dr. *Fássy* Lajosné, dr. *Hoványi* Gyuláné, dr. *Presz* Adolfné, *Benkő* Józsefné, *Vulkán* Józsefné, *Bordó* Károlyné.

*** Premontreiek nagykáptalanja.** A premontrei kanonokrend pünkösdi ünnepén tartotta meg a prépostság székhelyén Jászón a rendi tagok élénk részvétele mellett ideai nagykáptalanját dr. *Takáts* Menyhért prépost elnöklése mellett. A nagykáptalanban elintézték a rend folyó ügyeit s megválasztották a káptalan képviselőit. A választás egyhangulag ismét azokra esett, kik a rendet eddig is képviselték. A nagykáptalanban a váradi társház részéről jelen voltak: *Novotny* S. Alfonz házfőnök, gimnáziumi igazgató, *Károly* Irén s *Kertész* Miksa tanárok kik tegnap hazaértek.

*** Káptalani por.** Nincs a városnak egy fölösleges dézsa vize arra, hogy f-flocooltassa a Káptalan-sor és Uj-sor kocsi-utját? Nincs egy utkaparója, hogy néha elvételre lekaparják a felhalmozódott sarat? Elvégre is nem jön városunkba valamilyen állású ember, hogy a püs-

pöknél vagy a káptalan tagjainál látogatást ne tenne tisztességes ruhában. Gondoljanak ezekre. Nincsen nap, hogy hosszu kocsisorral temetés ne vonulna itt végig, az utolsó kocsikban ülők földoklászai között óriási porfelhőbe borítva mindezt. Gondoljanak erre. És végre is ott lakik a püspök és a káptalan tizenkét tagja, kik között több magas koru van, és mind magas állású, nagy adót fizető polgárok, kik nélkül városunk egyetlen intézménye sem létezhethet volna, talán erre is gondolni lehetne és azt a gyalázatos állapotot, hogy a város legintelligensebb része harapható porral van folyton tele, egy dézsa vízzel illenek végre megszűntetni.

*** Több világosságot.** A villamos utcai világítás berendezését akként határozta el annak idején Nagyvárad város törvényhatósága, hogy a kisebb utcákban is legfeljebb 50 méter távolságban legyenek a lámpák, míg a nagyobb forgalmu utcákon 30—40 méter legyen a lámpák távolsága. A kivitelnél azonban az építő bizottság tul tette magát ezen a határozaton s így a kisebb, távolabb eső, de nagy forgalmu utcákon 70—80, sőt még ennél is messzebb vannak a villamos lámpák. Így aztán a város egy része ma is nagyon gyéren van megvilágítva. Tegnap *Damjanics*-utca lakói adtak be a rossz utcai világítás miatt panaszt a városi tanácshoz s kérik, hogy az által vásárokhoz vezető nagy forgalmu utcán a villamos lámpákat szaporítsák.

*** Idegen diákok Nagyváradon.** Az oravicabányai községi polgári fiúiskola 52 tanulója, *Földes* Vilmos igazgató vezetése és két tanár kíséretében ma, pénteken Nagyváradra érkeznek s pár órát fognak itt tölteni. A nagyváradai közs. polg. fiúiskola igazgatója, *Winkler* Lajos, a tantestület tagjaival fogadja őket az állomásnál, honnét a megállapított program szerint az *Ipolyi*-muzeumba mennek, hol dr. *Némethy* Gyula muzeumőr lesz kalauzuk és a múzeumban megtekintéséhez magyarázatot fog tartani. Onnét a *Schlauch*-parkon át, Nagyvárad város székházába vonulnak. Ennek megtekintése után *Kovács* vendéglőjébe térnek ebédre. Az igazgatót és kísérő tanárokat a tantestület vendégeli meg. Ebéd után a társaság a honvédhadapródiskolát látogatja meg, mihez az intézet előzékeny parancsnoka, *Mayor* Miklós alvezredes készséggel adta meg az engedélyt. Onnét a polgári fiú iskolát és érdekes természetrajzi tárat nézik meg s végül a város villany telepét. Az esti vonattal Aradra indulnak.

*** A polgármesterek kongresszusa.** Minden készület meg tett már az erre alakult bizottság a szabad királyi és a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármestereinek hétfőn és esetleg kedden Nagyváradon tartandó kongresszusára. A kongresszusra harminczöten jelentették be a város polgármesteri hivatalának részvételüket. Székesfejervár városa azzal mentette ki elmaradását, hogy elvileg nem barátja az efajta kongresszusoknak, de azért annak határozataihoz hozzájárul. Az érkezőket az állomásnál a rendezőség fogadja és a már kijelölt szállásaikra kísérik őket. Vasárnap este a Fekete Sasban ismerkedés lesz. Hétfőn délelőt kezdetét veszi a kongresszus, délben pedig a város megvendégeli a kongresszus tagjait a sporttéri pavilonban. A kanket rendezésével *Kovács* László vendéglőst bízik meg. A városok képviselői itt időzésük alatt megtekintik a város nevezetességeit.

*** Jutalmazásra ajánlva.** A 23-án éjjel az Aradi uton *Hohn* Alberté és *Fried* Szeréna lakásán történt tüzeset alkalmával *Házelhoffer* Armin és Nagy tűzértizedesek a tüzoltásban tevékeny részt vettek. Mikor a tüzoltók kivonultak, ők már a rendelkezésükre álló legénységgel nagy munkát végeztek, meggátolva a tűz továbbterjedését. Ezzel elhárítva

az egész Külvárost fenyegető veszélyt. Ebbeli ténykedésükért *Gerő* Armin rendőrőrkapitány jutalmazásra terjesztette fel nevezettek a városi tanácshoz. A tanács bizonyára nem fog elzárkózni a két derék katona méltó megjutalmazása elől.

*** Megbízhatatlan vasuti málházó.** *Lövy* Armin 37-es önkéntes a minap *Csabara* utazott és a vasuti állomáson a 20-as számú vasuti málházónak átadta bóröndjét, hogy a vonatra adja fel. A málházó nem tett eleget a megbízatásnak és azzal védekezett, hogy a bóröndöt amelyben 110 koronát érő katonaruhák voltak, elveszítette. Káros panaszára az eljárást folyamatba tették.

*** Végrehajtás akadályokkal.** Egy vasuti munkás brutális módon bánt el hatósági közegekkel, kik csak kötele ségüket teljesítve foglalatást eszközölni jelentek meg lakásán. Tegnap délután *Csathó* János bírósági végrehajtó *Petri* Sándor és *Vékony* Sándor rendőrökkel megjelent *Haraszin* Szilárd lemergi születésű vasuti munkás *Téglaveő*-utca 965. szám alatt levő lakásán, hogy foglalatást eszközöljön. A keresett vasuti munkás tavol lévén s a lakást zárva találattván, a végrehajtó lakattal felnyitatta a lakást és a butorok összeírásához fogott. Időközben hazaérkezett *Haraszin* feleségével és éktelen dühre gerjedvén, baltát és kést ragadott és legelőben is *Petri* Sándor rendőrt megszurta a kezefején. A dühöngő embert a két rendőr megfékezte s a rendőrségre kísérte, ahol folyamatba tették elene az eljárást.

*** Veszedelmes megbízatás.** Az élesdi csendőrség megkeresése folytán különös ügyben folytat vizsgálatot a nagyváradai rendőrség. Az élesdi csendőrségen ugyanis e hó 21-én megjelent *Opre* Gábor ottani lakos s elmondta, hogy előtte való nap a *Töttös* és *Oz*-között levő országúton találkozott két urasan öltözött egyénnel és ezek egyike négy vászon csomagot adott neki, hogy ezeket *Bérczy* Imre élesdifőszolgabírónak, *Foyndár* ügyvédnek dr. *Sámsón* Márton járásorvosnak és *Örley* György kir. közjegyzőnek adja át. A másik pedig fáradsága jutalmául egy drb ezer koronás bankjegyet adott át neki. *Opre* látva és zsebeiben élvezve a dus jutalmat, át is vette a csomagokat, mikor azonban az idegenek figyelmeztették őt, hogy a csomagok átadása után gondoljon gyors menekülésre, megijdt és vissza adta a csomagokat és a pénzt is az idegeneknek és bár ezek magasabb jutalmat is kínáltak neki, nem volt hajlandó a megbízatás elvállalására. *Opre*, gondolván, hogy az idegenek nem jöbän törhetik fejüket, elmondta az esetet az élesdi csendőrségen. A csendőrség azán érdeklődött az ügy iránt. Annyit meg is tudtak, hogy az *Opre* által említett 2 egyén 20-án este az élesdi örháztól vasuton Nagyváradra jött vissza. Miután az a gyanu, hogy a csomagokban robbanóanyag volt, megkeresték a nagyváradai rendőrséget, hogy ama ismeretlen két egyént, kiknek pontos személyleírását is közlik, nyomozza ki. A rendőrség a két ismeretlen urat erőlyesen nyomozza.

*** Kétszáz nap alatt megkerül a földet** Egy erőteljes kinézésű fiatal ember érkezett meg tegnap reggel Nagyváradra. Egyenesen a rendőrségre ment, igazoltatni, hogy Váradot is érintette és hogy innen tovább indult. Az érdekes fiatal embert fogadás köti ahhoz, hogy a földet kétszáz nap alatt megkerülje. *Sándor* Viktor 25 éves, csáki-gorbói illetőségű fiatal ember, a kinek otthon kis háza és földje van és a ki a járásbírósnál irnok volt, két ottani lakossal fogadott, még pedig közjegyző előtt, hogy kétszáz nap alatt megkerülje a földet érintvén *New Yorkot*, *San-Franciskót*, *Yokahámát* és *Port-Saidot*. A fogadás értelmében pénzt nem szabad magával vinnie és csakis az útközben szerzett keresményéből tarthatja fenn magát, illetve költhet közlekedési eszközökre. A fiatal ember tegnapelőt éjszaka indult el *Gorbó*ról gyalog minden óráz nélkül és tegnap reggel Nagyváradra ért. It a rendőrségen jelentkezett, okmányaival igazolta

magát és kijelentette, hogy innét Budapestre megy és onnét Pekár Gyula országgyűlési képviselő támogatásával reméli Antwerpenen át New-Yorkba jutni.

* **Találtak** egy bársony ridikült, benne egy pár keztyű és egy kules. Igazolt tulajdonosa átveheti Mendelényi Béla rendőrségi fogalmazónál.

x **Egy új női divatruház.** A Zöldfa utca 47. szám alatt a jóhírű Kovács L. és Társa cég egy új, diszes divatruházat rendezett be, a közönség kíváncsainak teljesen megfelelően, melyre ez uton hívjuk fel olvasóink figyelmét. Bővebb felvilágosítást nyújt a cég lapunkban közölt hirdetése.

IRODALOM.

Bodnár János: A szülei ház és az iskola. Hasznos és praktikus könyv jelent meg ismét Bodnár János tollából. Egy anyával folytatott beszélgetések alakjában igen helyes eszméket vet fel a gyermeknevelésre vonatkozólag. Végigkíséri a gyermeket a beiratástól fel az ifjúkorig és a pályaválasztásig, mindenütt gyakorlati észrevételeket téve, amelyek keresztülvitele közoktatásunkat rendkívül emelné. Persze, az megint baj, hogy a jó gondolatok legtöbbször kivihetetlen a mai viszonyok közt. A kötet ára egy korona.

MULATSÁG.

Katholikus juniális.

A tavaszi mulatságok közt a legsikerültebb mindig a katolikus majális szokott lenni. Ez évben is a régi szokáshoz tartja magát a Katolikus Kör, mikor a vigalmi bizottság ifjú gárdája által a Püspök-fürdőben mulatságot rendeztet.

E-re vonatkozólag vettük a következő sorokat:

Felkérem a Katolikus Kör vigalmi bizottságának t. tagjait, hogy a rendezendő juniális módosításnak megállapítása céljából ma este fél hét órakor a Katolikus Kör... 1879. évi... könyv ári helyén... szíveskedjenek.

Tárgysorozat.

1. A téli bál számadásainak beterjesztés.
2. A majális id-jétek és költségvetésének megállapítása.
3. A rendező bizottság újjászervezése.

Dr Krüger Aladár,
elnök.

Jogászmajális Holnap szombaton a Püspök-fürdő illat-árszói fái ismét vidám, mulató vagy közönséget fognak üdvözölhetni. Ezuttal a nagyváradi kir. kat. jogakadémia ifjusága gyűjt egybe a város előkelő közönségét a jogászmajálásra, mely régi idők óta egyike a legszebb sikerű nyári mulatságnak. A majális iránt nagy érdeklődés nyilvánul s így bizonyos, hogy a jogászok idei majálisára is a szép leányok és asszonyok egész serege fog felvonulni a Püspök-fürdőben.

A majálison a fürdői kitta 6 zenekar fog muzsikálni, belépti díj személyenként 3 korona.

A rendezőség a jogászfuság következő agilis tagjából alakult meg:

Bálint Endre, Balogh Zoltán, Böszörményi Béla, Cseresnyés Jenő, Frankó József, Géczy Imre, G. rich Jenő, Koczán Kálmán, Lánosy Ferencz, Mártonffy Gyula, Morvay Zsigmond, Nádányi Jenő, Nagy Jenő, Nesztor József, Palatay Béla, báró Podmaniczky Károly, Sirébelly Gyula, Szemes Imre, Perényi Péter, Tolnay László, Urbánovics Kálmán.

A zeneiskola hangversenye. A nagyváradi Zenekedvelők Egyesülete által létesített

és fentartott nyilvános zeneiskola XII-ik (a jelen tanévben harmadik) hangversenyét 1904. évi május hó 29-én vasárnap délután 4 órakor, rendezi az Egyesület helyiségében (Nagy-piaczter, községi polgári fiú-iskola-épület, II. emelet, 31. ajtó.) Belépti díj: felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. A zenekedvelők egyesületének tagjai és a zeneiskola növendékei belépti díjat nem fizetnek.

Kereskedő ifjak táncvizsgálma. A nagyváradi kereskedő ifjak egyesülete 1904. június hó 4-én (szombaton) a Rhédey-kert világnyal világított Lövölde-helyiségében rossz idő esetén a pavillonban zártkörű táncvizsgalmat rendez. Belépti díj: személy-jegy 1 kor. 50 f., családjegy 3 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirdapilg nyugtáz a rendező bizottság. Kezdeté este 9 órakor. Jegyek előre válthatók: Voszka Ferencz, Glücksman Armin, Szabó Testvérek, Elek József, Flegman Armin, Mihelyt és Kandel, Haász Maró és Kardos Lipót üzletében és este a pénztárnál.

TANUGY.

Az iskolaszék ülése.

Tegnap, csütörtökön délután tartotta a nagyváradi községi iskolaszék május havi gyűlését.

Jelen voltak: Aberle Harmin, Auspitz Adolf, Balogh Károly, Báthy Zoltán, Bordó Ferencz, Biczó János, dr. Döry Ferencz, dr. Grósz Menyhért, Hlatky Endre, Huzella Gyula, Hoványi Géza, Istvánffy József, Katonáné T. Róza, Kecskeméthy Lipót, dr. Konrad Márk, Mártonffy Zoltán, Rechtené Bauer Zsófia, Réz Mihály, Rimler Károly, Stark Gyula, Szahlen-der Karoly, Vaday József, Váradi Mór, Winkler Lajos.

Bordó Ferencz a gyűlés megnyitása után előterjeszti, hogy Jókai temetése napján a közs. iskolákban gyászünnepeket tartottak. — Fekete Péter helyét Csigas Mihály kitanító kiegészítéssel tanító tölti be.

Azután a csoport igazgatók jelentését olvasták fel.

A polg. leányiskola igazgatója jelentésében kéri, hogy az értesítőben a tanítók érdemsorozatát ne közöljék le.

Többek hozzászólása után az iskolaszék kimondta, hogy a jelen tanévben — úgy mint eddig is — közölni fogják az érdemsorozatot, a jövőre nézve azonban a kérdést kiadják a tantestületnek, véleményezés végett. — Ugyanaz kéri, hogy a polg. leányiskola értesítőjébe a kereskedelmi leányiskola értesítőjét is bevonhassa.

Az igazgatókkal egyetemben tartott értekezleten megállapították az 1904—5. évi költségvetést s azt az elnök az iskolaszéknek beterjeszti.

Az összes iskolák szükségletei (beleértve a 3 új tanerő díjazását is, melyre a pályázatot meghirdették jun. 15-iki határidővel) 150225 koronát tesz ki.

A gyűlés legfőbb pontját a vizsgálati idő kitűzése s a vizsgáló bizottságok megalakítása képezte.

Az évről vizsgálatok jun. 20, 21, 22, 23 és 24-én tartatnak meg.

Elnök indítványozza, hogy az eddigi szokásoktól eltérően, — minden csoporthoz külön vizsgáló bizottság küldessék ki s ez a bizottság kísérelje figyelemmel az I—VI. o. vizsgálatait.

Kecskeméthy Lipót az eddigi rendszer híve, nevezetesen ugyanazon osztályokat minden csoportnál egy vizsgáló bizottság figyelje meg. Többek hozzászólása után a gyűlés Kecskeméthy Lipót álláspontjára helyezkedett.

A jövő tanévi beírások szeptember hó 1—3-án, a javító s pótvizsgák 2—3-án tartatnak meg.

A tanítás szeptember hó 5-én veszi kezdetét.

Jutalomkönyvekre összesen 440 koronát vettek föl.

A jutalomkönyvek beszerzésére a cs. igazgatók nyertek megbízást.

Vita tárgya volt, hogy az év végén adjanak-e a gyermekeknek nyomtatott értesítőt vagy sem.

Többek hozzászólása után elhatározták, hogy a jelen tanévben a régi rendszer mellett maradnak, jövőre nézve pedig a tantestület véleményét veszik figyelembe.

A értesítők nyomtatásával az elnökség bízott meg.

Mintán a gyűlés nem volt határozatképes, a tárgysorozat többi pontját a következő ülésre halasztották.

Hlatky Endre kérdést tesz az iránt, hogy mi lett azzal a felirattal, mit az iskolaszék a miniszteriumhoz intézett az iránt, hogy az utasításnak a határozatképességre vonatkozó paragrafusát változtassa meg.

Indítványozza, irjanak föl még egyszer, hiszen valamennyi ülés határozatképtelen s az elnök szólítsa fel az iskolaszéki tagokat, hogyha e tisztséget elfogadják, szíveskedjenek vele járó kötelezettségeiknek is eleget tenni.

Rimler Károly polgármester feleslegesnek tartja az újabb fölíratot, mert az fönn van már, — az indítvány második részéhez hozzájárul.

Ezzel az ülés véget ért. (—y.—n.)

NYILTTÉR.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyváradi, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legújabb divatu és a legjobb minőségű szövetem raktáron vannak, melyekből a legújabb és lelegegansabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Fő tisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére tartok. Állandóan nagy választék reverenda czimáda és egyházi kvadrátusokból Rivétum fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legezsiszerűbb hit, remény, szeretet övének (cingulus), mely egyedül csak nálam szerezhető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melyről eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

615 polgári- és papi szabó.

TAVIRATOK.

Delegáció.

Budapest, május 26. (Saját tud. táv.) A delegáció mai ülésén Pitreich hadügyminiszter és Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter hosszasan vitatták, hogy az új hadifelszerelések lényegesebb ipari anyagát a magyar ipar nem tudja előállítani s ezért nem rendelik Magyarországon. Például egyes hadihajók fűtésére csakis angol kőszén alkalmas. Vagy például az aczél ágyúcsöveket Magyarországon nem tudják előállítani, tehát csak azokat a szerelési eszközöket rendelhetik Magyarországon

melyeket megfelelő minőségben tudnak a magyar gyárak szállítani. Ezenkívül a fiúmei hajógyárban készülnek a torpedónaszádok s remélhetőleg e gyár üzemét rövid idő alatt hadihajók előállítására is berendezik.

Okolicsányi nem veszi tudomásul a fejtegetéseket s nem látja megokoltnak a magyar ipar meliorációját. Tisza támogatja a Hieronymi kereskedelmi miniszter fejtegetéseit.

Spaun tengernagy a vita végén annak ad kifejezést, hogy ez újabb áldozatokkal remélhetőleg haditengerészetünket a kellő nívóra emeljük.

A javaslatokat ezután általánoságban és részleteiben elfogadták.

Délután 3 órakor a hadügyi albizottság ülésezett.

Heltai a költségelőirányzat czélszerűbb összeállítását indítványozza. A hadügyi miniszter nem tud jobb módot a költségelőirányzat helyesebb összeállítására.

A legközelebbi ülést hétfőn tartják meg.

A delegációs ebédeket 4-én és 6-án rendezik a budai várban.

Főúri apáca.

Budapest, május 26. (Saj. tud. táv.) **Eszterházy** Ilona grófnőt ma avatták föl apácának. A 25 éves főrangú leány valási meggyőződésből vonult zárdába.

Agyonlőtte a menyasszonyát.

Nyiregyháza, máj. 26. (Saj. tud. táv.) **Szabó** Lajos takarékpénztári tisztviselő **Szabó** Dávid megyei főorvos fia menyasszonyát, **Kertész** Jankát s önmagát agyonlőtte. Két nappal ezelőtt együtt vásároltak kelengyét Debreczenben s most a lány szüleinél tartózkodott Nyiregyházán. Mindketten meghaltak. Tettét valószínűleg féltékenységből követte el.

A háború.

Csifu, május 26. Egy ma ideérkezett francia, aki szemtanúja volt Porth-Arthur utolsó ágyuztatásának, azt jelenti, hogy nyolcz nagy japán hajó egy óra hosszat időzött a kikötő bejárata körül és tíz perczes időközben löttek oldalsó ágyúikkal. Dalniban, amidőn a francia utazó azt elhagyta, minden csendes volt, csak hogy azt mondta, minden órában várják a japánok támadásait. A polgári és katonai hivatalnokok készek D.-nit elhagyni. Polgári személyek között csak néhányan maradtak vissza nem hivatalos állásokban. Az oroszok néhány nap előtt tett ama kísérlete, hogy a dalnii hajójavító-műhelyeken és rakodókat tönkretétek, nem sikerült. Stössel tábornok a Hacsuno panczéloshajó elsüllyedésének hírére elrendelte, hogy ezt a kísérletet ne ismételjék meg. A japánok zárt csapattal állnak Picsévóban és Kincsuban és a félsziget mind a két oldalán vonulnak Porth-Arthur felé. A picsévói kikötőben ma egy japán hajó egy Csife nevű német gőzösre tüzelt, melynek jelzését félreértette. Az elmúlt éjjel a liaotienani előhegység magasságában a Kanin nevű svéd gőzösre tüzeltek, de hogy kik, azt nem tudni.

London, május 26. (Saj. tud. táv.) Híjjangnál a japánok megtámadták az oroszokat. Azonban az oroszok a japánokat nagy vereséggel vissza szorították.

Sanghai, május 26. Hajvancsöng előtt 20000 orosz koncentrálnak.

Pétevár, május 26. Több egyetemi hallgatót letartóztattak, mert forradalmi röpiratot osztogattak a népnek.

Pétevár, május 26. A nép több helyen lázong az általános mozgósítás miatt.

Sanghai, május 26. **Port-Arthur** kikötőjét elzáró három elsüllyesztett japán hajó közül sikerült az oroszoknak kétőt eltávolítani s így a bejárat most teljesen szabad.

Mária Jozefa utazása.

Bécs, május 26. **Mária Jozefa** főhercegnő **Izabella** hercegnő elhalálása alkalmából Drézdába utazott.

Új gyémántbánya.

Fokváros, május 26. **Walton** pénzügyminiszter közli, hogy **Géiquatowa** és **Postmasburg** között gyémántbányát fedeztek fel, melynek kiaknázása addig jutalmazó lesz, míg mint nyílt tárnát művelik.

KÖZGAZDASÁG.

A tejszövetkezetek szaporodása. A földmivelésügyi minisztérium most adta ki a magyar tejszövetkezetek 1903. évi kimutatását, amelyből kitűnik, hogy két év alatt a tejszövetkezetek száma 517-re szaporodott. A tagok száma 50.450, az üzletrészeké 94.664. Ezek a szövetkezetek a múlt évben 88.6 millió liter tejet dolgoztak fel. Evi bevételük 10.5 millió korona volt. A tejszövetkezetek 39 vármegyében vannak megoszlva, a tejszövetkezetek szaporodásával vajkivitelünk is jelentékenyen növekedett. A kivitel értéke a növekvő belfogyasztás daczára máris meghaladta a 10 millió koronát.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt **REISZ** és **PORJESZ**.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag válsztékban, gyárban.

Szolid, szabott árak!

Niklsbacher György

sodronyszövet-, fonat- és kerítés-készítő

Nagyvárad, Széchenyi-tér 234/21.sz.

Mindenemű sodrony, fonat és fűkés sodronykerítések, nyaralók-park-és erkély-rácsok, vaskerettel. Építkezésekhez

való **stukator-sodronyszövet** és **rabiterfonatok, áthányó-rosták**, homok és kavics, zúzott kő és kőszén válogatására. Vaskeretek befonása mindennemű sodronyfonattal. **Baker-féle vaskeretű sziták** és **szövetek** szelelő rostákba. A szőlőtulajdonosoknak szőlőikhez való **sodronykerítések**, melynek igen czélszerűek és olcsók.

Megrendelések pontos és gyors kiszolgálással eszközöltetnek. 774.

Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utczán lévő **Rimanóczy-házban** (Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányú ipariskola cipőszabászati rajzfeladójára, illetve szaktanítójára vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai cipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakirányú képzésem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveléssel végzek.

Versenyszámok

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

cipész mester.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, ásványviz- és vadaskereskedése

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállóval szemben.

A tavaszi idény beálltával ajánlom friss csiraképes luczerna, lóhere, burgundi stb. gazdasági

vetemény- és virágmagvaimat,

melyeket a legjutányosabb napi ár mellett számítok.

Ugyszintén a n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy mindennemű

festékarukat

berendeztem, melyekből állandó raktárt tartok u. m.

kencze, terpentín, lackok, brúnollakok, padillackok, parquetzsír, valamint por és olajfestékeket (minden színen). Ecsetek és meszelőáru

Friss, ez idényű töltésű ásvány- és gyógyvizek az

Előpataki bor és gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágy megyék részére.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik. Számos megrendelést kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ

Törlesztéses jelzálogkölcönöket

földbirtokra vagy nagyobb bérházakra

15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 és 60 évi visszafizetésre
fél éves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik legelőnyösebb
feltételek mellett ad, esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál
===== és szükséges felvilágosítással készséggel szolgál =====

a

Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank
Nagyváradon, Teleki-utca.

Ugyanott kölcsönök értékpapírokra, arany és ezüstre jutányos kamat
mellett kaphatók.

763

É r t e s i t é s.

Uj! Nagy női divatáruház. Uj!

Van szerencsénk a nagyérdemü közönséget értesíteni, hogy
fővárosi mintára berendezett nagy női divatáruházunkat
Zöldfa-utca 147. sz. alatt (Deutsch K. I. üvegkereskedésével szemben)
m e g n y i t o t t u k.

Kovács L. és Társa,
Nagyvárad, Zöldfa-utca.